

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ ÎN ANUL 1961

În 1957 s-a luat inițiativa să se publice în fiecare an lista localităților în care s-au făcut săpături arheologice în anul precedent, indicând sumar în dreptul fiecăreia epoca din care datează descoperirile și principalele rezultate obținute. În cazurile în care, în același loc, au fost descoperite resturi din epoci diferite, localitatea va fi menționată la problema pentru care au fost inițial întreprinse cercetările. Acolo unde nu se menționează instituția care a făcut cercetările, acestea au fost executate de Institutul de arheologie al Academiei R.P.R., precizându-se însă, atunci când este cazul, dacă lucrările au fost făcute în colaborare cu altă instituție. Pentru mai multă precizie, notele au fost întocmite de responsabilii săpăturilor sau de un membru al colectivului care a executat lucrarea.

Fiecare localitate este trecută și pe harta alăturată, cu numărul de ordine din această dare de seamă. Cit privește rapoartele sumare asupra săpăturilor din 1961, ele vor apare în *Materiale și cercetări arheologice*, vol. XI.

I. STUDIEREA VIEȚII OMULUI PE TERITORIUL R.P.R. ÎNAINTE DE EPOCA DACICĂ

1. *Ripiceni* (r. Săveni, reg. Suceava). S-au descoperit urmele mai multor niveluri de locuire: arhepaleolitic, mezopaleolitic, acropaleolitic, neolitic, epoca bronzului, perioada migrațiilor și epoca feudală. Deosebit de importantă este descoperirea, la circa 5 m adâncime, a unei aglomerări de fildeș și oase de mamut asociate cu unelte de cremene, aparținând musterianului, care pare să reprezinte un loc de practicare a magiei vinătorești.

2. *Coșava* (com. Curtea, r. Făget, reg. Banat). În punctele «Cuca Mică» și «Cuca Mare» s-au descoperit urmele unei așezări întinse, aparținând aurignacianului mijlociu. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj).

3. *Cremenea* (com. Sita Buzăului, r. Tg. Secuiesc, reg. Brașov). S-au descoperit două niveluri de locuire paleolitică: unul din aurignacianul mijlociu, celălalt din kostenkianul final. S-au găsit, de asemenea, urme ale unei așezări din epoca bronzului.

4. *Șerbănești* (com. Bugiulești, r. Oltețu, reg. Oltenia). S-au descoperit oase de animale considerate unelte, aparținând eopaleoliticului (villafranchian evoluat). (În colaborare cu Centrul de antropologie al Academiei R.P.R. și cu Muzeul regional Craiova).

5. *Românești* (com. Curtea, r. Făget, reg. Banat). În punctul numit «Dumbrăvița» s-au descoperit trei niveluri de locuire, dintre care două aparțin paleoliticului final, iar al treilea neoliticului. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj).

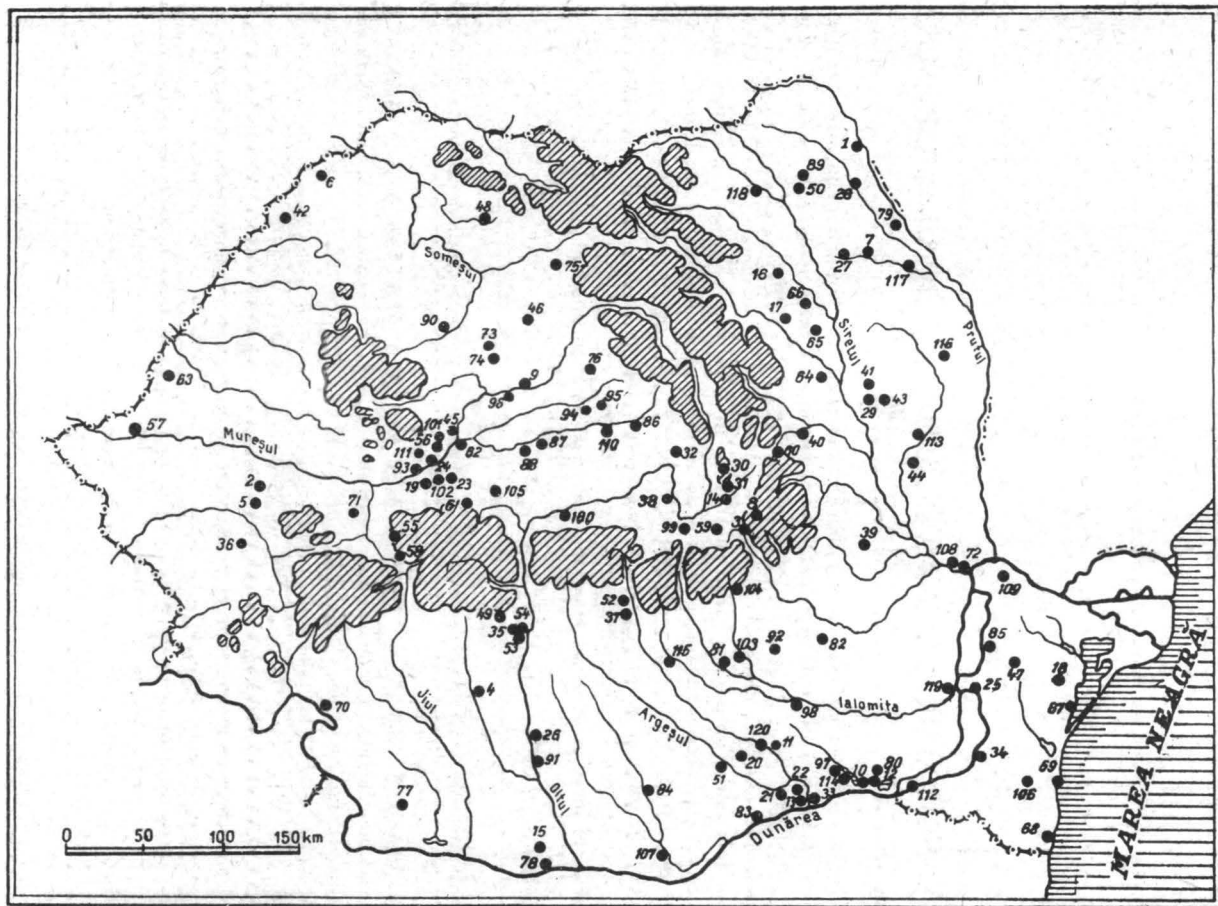

Fig. 1. — Harta R.P.R. cu localitățile unde s-au făcut săpături arheologice în anul 1961.

6. *Ciumești* (r. Carei, reg. Maramureș). În punctul «Tökös» s-a descoperit o așezare cu microlite geometrice lucrate din obsidiană, silex și cuarțit.

7. *Spinoasa* (com. Erbiceni, r. Hirlău, reg. Iași). S-a descoperit un bogat nivel cu microlite și câteva fragmente ceramice neolitice.

8. *Costanda-Lădăuși* (com. Barcani, r. Tg. Secuiesc, reg. Brașov). S-a descoperit un loc de prelucrare a uneltelor microlitice.

9. *Iernut* (r. Luduș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Săpături de salvare pe locul numit «Fundu Bedeelor», unde se găsisse o urnă de incinerare romană în care era o monedă a Severinei, bătută la Tarraco, în anul 275 e.n. S-a descoperit o așezare neolitică (cultura Criș), materiale de tip Wietenberg și Noua, materiale romane și un bordei feudal, datat cu o monedă de la Andrei III. (Institutul de istorie Cluj).

10. *Boian* (satul Vărăști, com. Dorobanțu, r. Călărași, reg. București). S-au continuat săpăturile din cuprinsul așezării Boian A, unde pe lângă numeroase fragmente ceramice s-au mai descoperit patru morminte de înhumatie aparținând culturii Boian.

În cuprinsul necropolei de tip Gumelnița s-au mai descoperit 18 morminte, între care și unul aparținând fazei Petru Rareș.

11. *Căldăraru* (com. Cernica, or. București). S-au continuat săpăturile, descoperindu-se: a) o vastă necropolă neolitică aparținând fazei Bolintineanu a culturii Boian din care s-au descoperit 52 morminte, conținând schelete omenești și obiecte: unelte, podoabe și rare vase; b) o așezare neolitică a locuitorilor aceleiași culturi cuprinzând bordeie și diferite gropi; c) o așezare a culturii Glina III din perioada bronzului timpuriu cu bordeie, vetre și ceramică; d) un important așezământ feudal format din mănăstirea Iezerul, care cuprinde biserica, chiliile, clopotnița, beciul mare, un cimitir feudal cu 67 morminte, în care pe lângă schelete s-au găsit și diverse obiecte. S-au descoperit bordeie, cuptoare, gropi feudale și două lungi terasamente paralele care înconjoară dealul și care de fapt erau amenajări de teren pentru a deservi necesitățile economice ale mănăstirii Iezerul. Pe lângă aceste monumente s-a descoperit ceramică, unelte, podoabe, lulele, monede, accesorii pentru îmbrăcăminte din epoca feudală.

12. *Andolina* (com. Ciocănești, r. Călărași, reg. București). Aproape de liziera de vest a satului au fost descoperite câteva morminte de înhumatie cu schelete chircoite, aparținând culturii neolitice Boian. Pe același loc se aflau câteva schelete de la începutul erei noastre. (În colaborare cu Muzeul raional Călărași).

13. *Chirnovi* (r. Oltenița, reg. București). Sondaj de informare. S-a identificat un strat Boian—Vidra, unul Boian—Spanțov, unul Gumelnița și unul Cernavoda (faza I). Stratul Gumelnița este deosebit de bogat. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița).

14. *Eresteghin* (com. Moacșa, r. Tirgu-Secuiesc, reg. Brașov). La sud-vest de comună, pe locul numit «Fintina cu linte», au fost descoperite resturi aparținând culturii neolitice de tip Boian, faza Giulești, iar pe terasa dreaptă a piriului Beșeneu, numită «Valea de dinainte», o așezare dacică. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

15. *Vădastra* (r. Corabia, reg. Oltenia). Săpăturile au fost efectuate pe Dealul Cișmelei, în continuarea săpăturilor din 1960. La baza straturilor de cultură se află stratul Vădastra I pe care-l suprapune stratul Vădastra II. Deasupra, se află stratul cu resturi din sec. XVII—XVIII.

Săpăturile au adus date noi în ceea ce privește ceramica și gropile de ars oale aparținând culturii Vădastra, bordeiele și ceramica datate prin monede din sec. XVII—XVIII.

16. *Tirpești* (com. Petricani, r. Tirgu Neamț, reg. Bacău). S-a săpat în continuarea sondajelor din 1959—1960, verificându-se și completându-se stratigrafia. S-a identificat din nou un nivel de locuire cu ceramică liniară, suprapus de un strat gros precucutenian care stătea la baza stratului Cucuteni A. Au apărut câteva fragmente ceramice hallstatiene. Stratul

Latène era complet răvășit. S-a degajat o parte dintr-un bordei din sec. VI e.n. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

17. *Traian* (com. Zănești, r. Buhuși, reg. Bacău). S-a lucrat în continuare în așezarea precucuteniană de la Dealul Viei (circa 600 m² săpați), dezvelindu-se citeva locuințe de suprafață și precizându-se cea mai mare parte a traseului șanțului de apărare al așezării. S-a constatat, și de data aceasta, că există un singur strat de cultură, perfect unitar, toate categoriile ceramice, tipurile de unelte etc. fiind sincrone. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

18. *Baia-Hamangia* (r. Istria, reg. Dobrogea). Săpăturile din 1961 au urmărit stabilirea întinderii și a caracterului așezării de pe lacul Golovița (cultura neolitică Hamangia) și a stratigrafiei așezării-tell (cultura Gumelnița) din satul Baia. S-au obținut date noi în problema raporturilor dintre cultura Boian și cultura Hamangia și s-a întocmit o periodizare a variantei dobrogene a culturii Gumelnița.

19. *Tărtăria* (com. Cioara, r. Orăștie, reg. Hunedoara). Săpăturile executate între 6 și 16 septembrie 1961 au avut ca scop verificarea constatărilor stratigrafice făcute în anii 1942—1943. S-au identificat patru straturi: unul de tip Turdaș, două aparținând etapelor de dezvoltare Turdaș-Petrești și unul aparținând începuturilor culturii Coțofeni. Descoperirea unor fragmente ceramice de tip «liniar», Bükk, Tisa I, Boian și Cucuteni dă posibilitatea unor sincronizări cu aceste culturi. (Institutul de istorie Cluj).

20. *Măgurele* (r. Lenin, or. București). S-au făcut săpături pe «Movila Filipescu» care aparține culturii neolitice de tip Gumelnița. Tot aici s-au descoperit urme din sec. IV și X e.n.

21. *Izvoarele* (r. Oltenița, reg. București). Sondaje pe locul «la Fintinele». S-au constatat două straturi de cultură neolitică: unul de la sfârșitul fazei Petru Rareș, celălalt aparținând culturii Gumelnița.

22. *Radovanu* (r. Oltenița, reg. București). În cursul săpăturilor s-au dezvelit și cercetat mai multe locuințe aparținând etapei de sfârșit a fazei Petru Rareș. S-au descoperit foarte multe unelte de silix și numeroase vase întregi. Așezarea a avut șanț de apărare.

23. *Petrești* (r. Sebeș, reg. Hunedoara). S-au reluat săpăturile, urmărindu-se stabilirea stratigrafiei așezării neolitice. Au fost precizate trei nivele principale, corespunzând cu trei faze ale culturii Petrești, după care urmează faza timpurie a culturii Coțofeni. (În colaborare cu Muzeul regional Alba Iulia și Muzeul raional Sebeș).

24. *Alba Iulia* (reg. Hunedoara). Săpături la «Lumea Nouă» pentru stabilirea stratigrafiei așezării cu succesiunea diferitelor culturi (Criș-Vința-Turdaș — complexul «Lumea Nouă» — Petrești și Coțofeni) cu diferitele lor faze. (În colaborare cu Muzeul regional Alba Iulia).

25. *Hirșova* (reg. Dobrogea). În imediata apropiere a castrului, pe malul abrupt al Dunării, au fost executate săpături de salvare într-un tell neolitic. S-a constatat existența unei suprapuneri de numeroase nivele de cultură neolitică, cele mai multe aparținând culturii Gumelnița. (Muzeul regional Constanța).

26. *Slatina* (reg. Argeș). S-au reluat săpăturile în așezarea în formă de «tell» de la punctul «Strehareț». S-a stabilit stratigrafia și periodizarea culturii Sălcuța și prezența unui șanț de împrejmuire. (În colaborare cu Muzeul raional Slatina).

27. *Cucuteni* (com. Băiceni, r. Pașcani, reg. Iași). S-au reluat săpăturile în așezarea neolitică de pe «Cetățuia» cercetată de H. Schmidt în anii 1909—1910. Cu acest prilej au fost semnalate resturile a șapte locuințe din fazele Cucuteni A și B. La punctul «Dîmbul Morii» au fost degajate resturile unei locuințe din faza Cucuteni AB. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Muzeul raional Birlad).

28. *Trușești* (r. Botoșani, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică de pe înălțimea «*Țuguieța*», descoperindu-se resturile a 15 locuințe Cucuteni A; de asemenea, au fost cercetate 15 gropi cu resturi menajere din aceeași vreme. În afară de aceasta s-a executat cite un sondaj în așezarea din epoca migrațiilor (sec. IV e.n.) de la punctele «*Cuha*» și «*Țintirim*». La punctul «*Țintirim*», în afară de resturi de locuire din sec. IV e.n., au fost descoperite și cite una din sec. IV i.e.n. și XI e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași).

29. *Unguri* (com. Găiceanca, r. Adjud, reg. Bacău). Sondaj într-o așezare de tip Cucuteni A. (Muzeul regional Bacău și Muzeul de istorie a Moldovei Iași).

30. *Cernatu de Jos și de Sus* (com. Cernatu, r. Tirgu-Secuiesc, reg. Brașov). Sondaje. Pe locul numit «*Dealul de aur*» s-au găsit resturile unei așezări neolitice (cultura Criș); la nord de comună, între două piraie, o așezare de tip Ariușd; la grădina «*Mihács*» altă așezare de tip Ariușd și un mormint de înhumăție din sec. IV e.n.; pe dealul «*Hegyess*» o așezare Hallstatt și Latène, iar la locul numit «*Grădina sfântă*» ruinele unei biserici de stil romanic, din sec. XIII. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

31. *Moacșa* (r. Tirgu-Secuiesc, reg. Brașov). Sondaj pe locul «*Maksahát*». S-a descoperit o așezare neolitică, de tip Ariușd, și resturi din sec. XI—XII e.n. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

32. *Doboșeni* (com. Baraolt, r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). La locul numit «*Coadă dealului*», a fost descoperit un bordei aparținând culturii neolitice de tip Ariușd. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

33. *Oltenița* (reg. București). S-au făcut cercetări în așezarea neolitică aparținând culturii Cernavoda (faza I) de la punctul «*Renie*». Ceramica descoperită conține în pastă multă scoică pisată și este ornamentată cu impresiuni executate cu șnurul înfășurat.

În același loc s-au găsit și patru morminte sarmatice.

34. *Cernavoda* (r. Medgidia, reg. Dobrogea). În continuarea săpăturilor din 1960, s-a stăruit, în 1961, mai mult asupra precizării stratigrafiei așezării de pe «*Dealul Sofia*», cu scopul de a se putea proceda pe viitor la o periodizare a culturii Cernavoda, din perioada de tranziție și din primele perioade ale epocii bronzului.

35. *Govora* (r. Rîmnicu Vilcea, reg. Argeș). S-a descoperit un complex aparținând culturii Coțofeni, o așezare aparținând culturii Verbicioara din epoca bronzului și alta din prima epocă a fierului. (În colaborare cu Muzeul raional Rîmnicu Vilcea).

36. *Visag* (r. Lugoj, reg. Banat). Sondaj într-o așezare de tip Verbicioara, din epoca bronzului. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj).

37. *Malu cu Flori* (r. Muscel, reg. Argeș). Sondaje pentru identificarea unor morminte din epoca bronzului. (În colaborare cu Muzeul raional Cîmpulung-Muscel).

38. *Rotbav* (com. Feldioara, r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). Pe șoseaua Feldioara—Rotbav s-a descoperit întâmplător un mormint «*cutie*» de piatră, cu un schelet în poziție chircită, în dosul căruia era multă cenușă și oase calcinate, ceea ce ar părea să indice că în mormint s-a făcut o înmormintare posteroară de incinerăție. Primul mormint aparține probabil culturii Schneckenberg, iar al doilea culturii Wietenberg, atestate pe terenul respectiv. Tot aici s-au descoperit și resturi aparținând culturii Noua și resturi feudale, din sec. XIII—XIV. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

39. *Terchești* (com. Gura Caliței, r. Focșani, reg. Galați). S-a executat un sondaj în așezarea din epoca bronzului din punctul «*Chitita*», aparținând culturii Monteoru. (Muzeul de istorie a Moldovei, în colaborare cu Muzeul raional Focșani).

40. *Bogdănești* (r. Tirgu Ocna, reg. Bacău). S-a continuat sondajul în așezarea din epoca bronzului de pe «*Todoscan*». S-au semnalat resturi de locuire din fazele Monteoru IC₂ și IC₃. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Muzeul de istorie a orașului Onești).

41. *Lozinca* (r. Bacău, reg. Bacău). Sondaj într-o așezare, în care s-a descoperit un strat de cultură aparținând epocii bronzului, suprapus de un strat hallstattian. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași și Muzeul regional Bacău).

42. *Otomani* (com. Sălacea, r. Marghita, reg. Crișana). Săpăturile începute în anul 1958 în hotarul comunei care a dat numele culturii din epoca bronzului, au fost continuate în anul 1961 la « Cetatea de pământ », o insulă în mlaștinile riului Er. S-a precizat dispunerea și felul de construcție a locuințelor, descoperindu-se mai multe piese de bronz valoroase pentru datarea așezărilor și culturii de la Otomani. (Institutul de istorie Cluj, în colaborare cu Muzeul regional Oradea).

43. *Lichitișeni* (r. Adjud, reg. Bacău). S-a executat un sondaj în așezarea de la sfârșitul epocii bronzului, de la punctul « Pe Tablă ». Cu acest prilej au fost semnalate urmele unei așezări de tip « cenușar », din etapa premergătoare culturii Noua. În afară de aceasta s-au mai semnalat urme de locuire Cucuteni A și din epoca migrațiilor, sec. III—IV e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Muzeul regional Bacău).

44. *Gîrbouđ* (com. Ghidigeni, r. Tecuci, reg. Galați). S-a executat în continuare un sondaj, în așezarea de la sfârșitul epocii bronzului, din perioada premergătoare culturii Noua, de la punctul « Zahareasca ». Cu acest prilej a fost cercetat parțial un « cenușar », descoperindu-se un bogat material ceramic, unelte și arme din os și bronz. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Muzeul raional Tecuci).

45. *Teiuș* (r. Alba, reg. Hunedoara). Între 11 și 20 septembrie s-au executat săpături de salvare pe locul numit « Sub drum », în partea de vest a comunei. S-au descoperit șase morminte, aparținând culturii Noua, de la sfârșitul epocii bronzului. Mormintele conțineau schelete chircite și un bogat material ceramic. (Muzeul regional Alba Iulia).

46. *Archiud* (r. Bistrița, reg. Cluj). În punctul numit « Fundătura », din apropierea satului, s-au făcut sondaje restrinse, identificându-se o așezare cu bordeie din epoca bronzului târziu și începutul primei vîrste a fierului, peste care s-a suprapus o așezare cu locuințe de suprafață din vremea migrațiilor (sec. IV—V). Pe același loc, în sec. XI—XII e.n. s-a constituit un sat cu semibordeie, prevăzute în interior cu cuptoare de piatră. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul raional Bistrița).

47. *Calfa* (com. Sîmbăta Nouă, r. Hirșova, reg. Dobrogea). Descoperirea întâmplătoare a unui depozit de unelte de bronz a determinat executarea unui sondaj pentru a se constata existența așezării. S-au scos materiale ceramice și s-au mai găsit încă alte resturi de unelte din bronz. (Muzeul regional Constanța).

48. *Lăpuș* (r. Lăpuș, reg. Maramureș). Din necropola tumulară de la Lăpuș au fost cercetați trei tumuli. S-au găsit urne mari bitronconice ornamentate cu caneluri din Hallstatt A, precum și ceramică aparținând culturii Suciului de Sus. (Institutul de istorie Cluj).

49. *Ferigile* (r. Horezu, reg. Argeș). S-au continuat săpăturile în cimitirul din prima epocă a fierului, situat în vatra satului actual. Numărul total al movilelor săpate (movile nivelate prin lucrările agricole moderne) se ridică — de la începutul săpăturilor în 1956 pînă în prezent — la 115, acest număr reprezentînd mai mult de jumătate din întinderea necropolei respective. Descoperirile se referă exclusiv la secolele VI—IV î.e.n.

50. *Stințești-Botoșani* (or. Botoșani, reg. Suceava). S-a continuat sondajul început în 1960, în cele două « cetăți » (I și II) hallstattiene tîrzii (sec. V—III î.e.n.) de la punctele « Bobeica » și « Pădurea din șanț ». În cetatea I s-au determinat două straturi, din care unul mai vechi, cu bordeie și altul mai nou caracterizat, după toate probabilitățile, prin locuințe de suprafață. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Muzeul raional Botoșani).

II. CULTURA GETO-DACĂ

51. *Popești* (com. Novaci, r. Drăgănești-Vlașca, reg. București). În colțul de SE al Cetățuii de la « Nucet », s-au scos la lumină noi camere din complexul de locuințe care forma curtea șefului de trib getic local. În bogatul material descoperit cu acest prilej este de remarcat un lăntșor cu o amuletă de aur reprezentând un cap de Meduză, produs al orfăurării locale. La 1 km spre S de Cetățuie, între satele Popești și Novaci, au fost săpate două movile aplatizate, prezentând la suprafață resturi de ruguri funerare getice, iar la bază conținând o abundență ceramică hallstattiană de tip Basarabi, precum și ceramică din epoca bronzului aparținând culturii Tei.

52. *Cetățeni* (r. Muscel, reg. Argeș). Au fost continuate săpăturile din anii precedenți în așezarea geto-dacică și feudală. S-au dezgropat morminte din sec. II—I î.e.n. și I e.n., precum și vestigiile unor locuințe din secolele XIII—XV e.n. (În colaborare cu Muzeul regional Pitești și Muzeul raional Cimpulung).

Între Cetățenii din Vale și Cetățenii din Deal, pe locul « Siliște », s-au identificat un cimitir și o capelă din sec. XVI.

53. *Buleta* (r. Rîmnicu Vilcea, reg. Argeș). S-au început săpături de informare la punctul numit « La plute », unde se găsește o întinsă așezare geto-dacică din sec. I î.e.n. și sec. I e.n. Au fost descoperite mai multe bordeie și locuințe de suprafață. (În colaborare cu Muzeul raional Rîmnicu Vilcea).

54. *Ocnița* (com. Ocnele Mari, or. Rîmnicu Vilcea, reg. Argeș). S-au continuat săpăturile din « Valea Bradului » și de la punctul numit « Fundul Cosotei », situat în jurul complexului de cetăți dacice descoperite în 1960. În afară de precizarea stratigrafiei din cele două așezări dacice, s-au descoperit materiale aparținând culturii de tip Coșofeni. (În colaborare cu Muzeul raional Rîmnicu Vilcea).

55. *Grădiștea Muncelului-Costești* (com. Orăștioara de Sus, r. Orăștie, reg. Hunedoara). În campania 1961 s-a terminat dezvelirea cetății « Blidaru ». S-au făcut precizări în legătură cu anumite probleme ce au rămas nerezolvate în campaniile anterioare de săpături. Întreaga cetate a fost consolidată.

De asemenea s-au făcut recunoașteri în regiune, descoperindu-se câteva noi puncte de interes arheologic. S-au efectuat săpături în trei puncte de pe teritoriul satului Costești. La poalele « Cetății » s-a săpat castrul de pământ roman, iar în alte două puncte s-au descoperit locuințe dacice. (Institutul de istorie Cluj).

56. *Piatra Craivii* (r. Alba, reg. Hunedoara). S-au continuat săpăturile începute în 1960 la cetatea dacică. S-au descoperit ziduri din blocuri de piatră, un « sanctuar » pe una din terase, numeroase fragmente ceramice, arme, podoabe etc., precum și o monedă romană din primii ani ai sec. I e.n. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul regional Alba Iulia).

57. *Pecica* (r. Arad, reg. Banat). S-au continuat săpăturile de la « Șanțul Mare » unde au mai fost descoperite încă 40 de morminte cu precădere din sec. XII e.n. Inventarul mormintelor constă din monede arpadiene, inele, mărgelile, cercei etc.

De asemenea s-a continuat dezvelirea așezării dacice. S-a descoperit o locuință cu absidă și s-au putut identifica două nivele dacice, dintre care cel mai vechi este probabil anterior sec. I î.e.n. (Institutul de istorie Cluj).

58. *Bănița* (or. Petroșeni, reg. Hunedoara). Au continuat săpăturile începute în anul 1960 la cetatea dacică de pe înălțimea « Dealul Cetății ». S-au dezvelit noi construcții din piatră: zidul principal de incintă al așezării, un turn de veghe, o scară monumentală și s-au completat cercetările la construcțiile dezgropate anterior pe « acropola » cetății. (Muzeul regional din Deva).

59. *Teliu* (r. Sf. Gheorghe, reg. Braşov). Pe dealul din partea de nord-vest a satului, s-a săpat într-o cetăţuie dacică datînd din sec. I e.n. (În colaborare cu Muzeul regional Braşov).

60. *Oituz* (com. Breţcu, r. Tirgu-Secuiesc, reg. Braşov). Pe malul stîng al pîriului Oituz, la nord de sat, s-a descoperit întîmplător un bordei dacic. Trei vase au ajuns în colecţiile Muzeului din Sf. Gheorghe. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

61. *Tilişca* (r. Sibiu, reg. Braşov). S-au continuat săpăturile începute în anul 1960 în cetatea dacică. Printre descoperirile mai importante menţionăm 14 tipare monetare care serveau la reproducerea în mod fidel a unor monede romane republicane (Muzeul Brukenthal Sibiu).

62. *Obreja* (com. Mihaiţ, r. Alba, reg. Hunedoara). La marginea de sud-est a satului, pe partea stîngă a râului Tîrnava Mare, s-a identificat, în 1961, o aşezare rurală cu locuinţebordeie din vremea ocupaţiei romane în Dacia (sec. II—III e.n.). Sondajele restrinse care s-au făcut în vara acestui an au arătat că la Obreja avem de-a face cu o aşezare autohtonă dacică sau în care există şi elemente etnice dacice alături de colonişti romani, fapt dovedit de prezenţa olăriei dacice specifice, lucrate cu mîna, găsite împreună cu ceramică romană provincială în interiorul bordeielor. (Institutul de istorie Cluj şi Muzeul regional Deva).

63. *Şimand* (r. Criş, reg. Crişana). Pe locul «Grozdoae», în urma unor descoperiri întîmplătoare, au fost dezvelite opt morminte de înhumăţie daco-sarmatice avînd ca inventar vase (ceaşca dacică), coliere, brăţări, fibule, cercei, inele şi sute de mărgele. Mormintele datează din sec. II—IV e.n. Tot aici au mai fost descoperite două morminte din perioada avară. (Institutul de istorie Cluj în colaborare cu Muzeul regional Oradea).

64. *Cdlugdra* (r. Bacău, reg. Bacău). S-a săpat într-o aşezare carpică, sec. II—IV e.n., datată printre altele şi cu o monedă antoniniană. (Muzeul regional Bacău).

65. *Butndreşti* (r. Roman, reg. Bacău). Săpături într-o necropolă şi aşezare carpică din sec. III e.n. S-au descoperit 19 morminte de incinerăţie, dintre care două se datează în prima epocă a fierului, iar în aşezare un atelier de olărie şi două cuptoare de ars oale şi peste 40 de vase. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Roman).

66. *Poiana-Dulceşti* (com. Dulceşti, r. Roman, reg. Bacău). S-au efectuat săpături într-o aşezare carpică din sec. III e.n. S-au mai găsit materiale arheologice din epoca neolitică, din prima epocă a fierului, din sec. VIII—IX şi XVI—XVII e.n. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Roman).

III. EPOCA GRECO-ROMANĂ

67. *Histria* (r. Istria, reg. Dobrogea).

În cetate

1. Sectorul *Domus*: o serie de sondaje suplimentare în zona celor două mari edificii romano-bizantine (sec. V—VI) şi în străzile adiacente.

2. Sectorul *basilica extra-muros*: dezvelirea unui număr de 33 morminte de înhumăţie (din sec. IV—V) care fac parte din necropola plană a cetăţii, din epoca romană.

Împrejurimi

1. La *necropola tumulară* s-au cercetat şase tumuli din imediata apropiere a cetăţii, dintre care doi conţin elemente privind convieţuirea greco-indigenă.

2. S-au continuat cercetările în *cimitirul din secolul X* din Histria-sat, punctul «Capul Viilor», dezvelindu-se 54 morminte, şi în punctul «Bent» unde s-au săpat 31 morminte din sec. VI—I î.e.n., aparţinînd populaţiei greco-băştinaşe.

68. *Mangalia* (or. Constanța, reg. Dobrogea). Pe teritoriul satului 2 Mai, la circa 5 km sud de Mangalia, s-a descoperit, într-o movilă, o construcție funerară din piatră, cu cameră și dromos, datînd din sec. III î.e.n., avînd în interior două morminte, ambele jefuite din antichitate.

În marginea de sud a orașului s-au găsit, cu prilejul nivelării terenului, cinci morminte grecești, din sec. III î.e.n., în care au fost două coliere de aur, două perechi de cercei de aur, un inel de aur și vase de lut grecești.

În partea de vest a Mangaliei, pe teritoriul G.A.C., s-a găsit într-o movilă un mormînt de incinerare din sec. II e.n., avînd ca inventar un candelabru și două vase de bronz, două inele și o coroaniță de aur, vase de lut și de fier, mărgelile de sticlă etc. În aceeași movilă s-au mai găsit și alte morminte, cele mai multe din sec. IV—V e.n., îngropate colectiv, în galerii special amenajate.

S-au mai făcut, de asemenea, cercetări sumare în necropola cetății, la punctul situat în incinta Sanatoriului T.B.C.

69. *Constanța* (Tomis) (reg. Dobrogea). Au continuat săpăturile la edificiul roman cu mozaic din piața Ovidiu, accentuîndu-se asupra teraselor a 3-a și a 4-a. S-a constatat existența a 10 bolți în subconstrucția edificiului cu mozaic, iar în terasa a 4-a au fost degajate mai multe încăperi — depozite de amfore. Într-o zonă adiacentă s-au găsit alte încăperi, unele cu cereale depozitate.

— În sectorul fostei gări — cartierul de vest — au continuat săpăturile la cele două bazine — A și B.

— Săpăturile de salvare în necropolele Tomisului au dus la recoltarea unui mare număr de monumente arheologice — inventarul mormintelor. (Muzeul regional Constanța).

70. *Turnu Severin* (reg. Oltenia). Între 1 iunie și 15 octombrie s-au făcut săpături în castrul Drobeta. S-au identificat atât la incintă, cât și la clădirile din interior trei faze constructive principale și una atestată parțial. S-a putut preciza de asemenea planul turnului tîrziu din colțul de SV al castrului, precum și datarea lui în sec. XIII. (În colaborare cu Direcția monumentelor istorice și Muzeul Porților de Fier din Turnu Severin).

71. *Cinciș* (com. Teliuc, or. Hunedoara, reg. Hunedoara). S-au făcut săpături la marginea localității, pe locul numit « Popeasca », dezgropîndu-se ruinele unei *villa rustica*. S-au descoperit de asemenea trei morminte, care deși au fost răvășite, au dat la iveală vase de lut, obiecte de podoabă, între care un inel de aur cu o piatră *intaglio*, reprezentînd un satir dansînd. (Muzeul regional Deva).

72. *Barboși* (or. Galați, reg. Galați). S-au continuat săpăturile în castrul roman de la Barboși. Cu acest prilej s-a dovedit continuitatea castrului pînă la anul 270 e.n. Castrul supra-pune o cetățuie dacică din sec. I î.e.n. — I e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei din Iași, în colaborare cu Muzeele regionale Bacău și Galați).

73. *Soporu de Cîmpie* (r. Turda, reg. Cluj). În vara anului 1961 au fost continuate săpăturile din anii precedenți (1956—1960) în necropola de incinerare dacică din timpul stăpînirii romane în Dacia. În săpăturile din acest an s-a terminat dezvelirea completă a acestei importante necropole, care cuprindea 193 de morminte, în marea lor majoritate de incinerare, datînd din sec. II și III e.n. Necropola de la Soporu de Cîmpie constituie o nouă dovadă arheologică, concludentă, pentru continuitatea în mase compacte a populației autohtone dacice sub ocupația romană. (Institutul de istorie Cluj).

74. *Iacobești* (com. Soporu de Cîmpie, r. Turda, reg. Cluj). În primăvara anului 1961, pe teritoriul acestui sat, în punctul numit « La vie », s-a descoperit întîmplător un cimitir de incinerare cu urne din timpul stăpînirii romane în Dacia (sec. II—III e.n.). Au fost descoperite vreo 15 morminte de incinerare cu urne, de tipul celor cunoscute în necropola daco-

romană de la Soporul de Cimpie, de care cimitirul de la Iacobeni se află la o distanță de numai 5—6 km. Sondajele arheologice făcute în 1961 vor fi urmate în viitor de săpături mai extinse. (Institutul de istorie Cluj).

75. *Iad* (r. Bistrița, reg. Cluj). Pe platoul de la nord de sat, în toamna anului 1961, s-a descoperit un castru roman de pământ, necunoscut și nebănuit mai înainte în acest loc. Castrul este înconjurat de un val de pământ cu șanț în față și are forma unui dreptunghi cu laturile de 160 × 120 m.

Castrul datează de la începutul stăpînirii romane în Dacia și foarte probabil că el nu a mai fost folosit după construirea castrului vecin de la Orhei. De altfel, vestigiile găsite indică o existență scurtă a castrului.

Existența acestui castru la 8 km nord-est de Bistrița, pe limesul de nord al Daciei, aduce o modificare în traseul graniței provinciei, în sensul că ea nu mai poate fi limitată la apa Șieului, ci cuprinde și întreaga vale largă a Bistriței pînă la Munții Heniu. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul raional Bistrița).

76. *Călugăreni* (r. Tîrgu Mureș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). La acest castru de pe granița de nord-est a Daciei, cunoscut din secolul trecut în literatura arheologică, săpături sistematice s-au făcut abia în vara anului 1961, cînd s-a putut stabili planul, dimensiunile lui exacte și elementele de fortificație.

Castrul are forma unui dreptunghi cu laturile de 162 × 140 m (măsurate de la fața internă a zidului de incintă) și a fost construit mai întîi din pământ, iar după aceea din piatră. Faza castrului de pământ apare deosebit de clar în profilul unei secțiuni de pe latura de nord.

Trupa staționată în acest castru, atestată prin numeroase țigle cu stampilă, este C(ohors) P(rima) AL(pinorum). (Institutul de istorie Cluj).

77. *Cioroiu Nou* (com. Cioroiușu, r. Băilești, reg. Oltenia). În această campanie s-au făcut sondaje în afara laturii de răsărit a cetății. S-au descoperit unele importante instalații termale civile, precum și un templu cu naos și pronaos. Ambele clădiri au fost distruse înainte de Filip Arabul. S-a stabilit definitiv că cetatea de pământ a fost ridicată de populația locală la sfîrșitul domniei acestui împărat. (În colaborare cu Muzeul regional Craiova).

78. *Celeiu-Sucidava* (r. Corabia, reg. Oltenia). Săpăturile din așezarea civilă au continuat pentru lămurirea fortificațiilor. În partea de sud a orașului s-a găsit o necropolă romană din sec. II e.n. Au fost descoperite poarta de sud a orașului apărată de două turnuri semi-circulare și un alt turn de apărare de aceeași formă și pe aceeași latură. Sucidava a fost înconjurată cu ziduri la mijlocul secolului III e.n.

IV. EPOCA FEUDALĂ TIMPURIE ȘI DEZVOLTATĂ

79. *Proboța* (r. Iași, reg. Iași). S-au continuat săpăturile începute în anii anteriori în necropola sarmatică (sec. II—III e.n.) de pe Dealul Unchetea. Cu acest prilej au fost descoperite patru morminte de înhumăție de la sfîrșitul epocii bronzului și unul de incinerăție din faza hallstattiană tîrzie. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Secția de antropologie, Iași).

80. *Independența* (r. Călărași, reg. București). Au fost continuate săpăturile în necropola din sec. IV, descoperindu-se nouă morminte de înhumăție și unul de incinerăție în urnă. S-au făcut observații prețioase cu privire la întinderea necropolei, precum și la diferitele rituri de înmormintare. (În colaborare cu Muzeul raional Călărași).

81. *Tîrgșor* (r. și reg. Ploiești). Cercetările din 1961 au fost axate în principal pe studierea necropolei din sec. III—IV e.n. Au fost descoperite circa 80 morminte de incinerăție și de

inhumație. Pină în prezent, din totalul de 300 de morminte de înhumație, 20 au fost atribuite sarmaților și au fost datate în sec. III e.n. Din cele 110 morminte de incinerare, 10 au fost atribuite populației dacice libere și datate în sec. III e.n., iar celelalte grupului cultural Sintana de Mureș-Cerneahov, fiind datate în sec. IV e.n. Restul mormintelor de înhumație aparțin aceleiași culturi.

În incinta voievodală au fost executate sondaje stratigrafice și au fost delimitate în colțul de nord-vest faze de zidărie din sec. XV, XVI și XVII. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Ploiești).

82. *Gherăseni* (r. Buzău, reg. Ploiești). Au fost cercetate 20 de morminte, dintre care 10 de incinerare și 10 de înhumație. Mormintele aparțin grupului cultural Sintana-Cerneahov. (În colaborare cu Muzeul de istorie Ploiești).

83. *Ōinacu* (or. Giurgiu, reg. București). S-au continuat săpăturile în necropola din sec. IV al erei noastre. S-au mai descoperit 17 morminte de înhumație și 11 de incinerare. Două aparțin grupului de morminte sarmate.

În cuprinsul necropolei s-au găsit complexe din prima și a doua epocă a fierului. (În colaborare cu Muzeul raional Giurgiu).

84. *Olteni* (r. Videle, reg. București). Sondaje în necropola de tip Sintana-Cerneahov. S-au descoperit cinci morminte de înhumație și două de incinerare.

85. *Piatra Frecăței* (com. Ostrov, r. Măcin, reg. Dobrogea). Săpăturile au continuat și în 1961, descoperindu-se noi morminte de tip Sintana-Cerneahov.

86. *Mugeni* (r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Au fost continuate săpăturile pe terasa a doua a Tîrnavei Mari, unde au fost dezvelite două locuințe de suprafață cu ceramică ariușdeană nepictată, amestecată cu ceramică de tip Coțofeni, avînd afinități cu cultura Glina III – Schneckenberg și Usatovo.

Între calea ferată și albia riului au fost identificate, în trei straturi suprapuse, o așezare din epoca bronzului de tip Wietenberg, una din sec. III–IV e.n. cu un cuptor de oiaș și o așezare din sec. XII–XIII. (Institutul de istorie Cluj, în colaborare cu Muzeul raional Odorhei).

87. *Brateiu* (r. Mediaș, reg. Brașov). S-au continuat săpăturile în două puncte pe terasa Tîrnavei Mari. În cimitir s-au mai descoperit 40 de morminte (în total 120) care se datează la sfîrșitul sec. IV și începutul sec. V e.n. În cuprinsul cimitirului și aparținînd aceleiași epoci, s-au găsit două cuptoare de copt cu groapă.

În așezare s-au descoperit cinci bordeie și un cuptor de ars oale, toate aparținînd aceleiași culturi și datate în sec. V e.n.

88. *Mediaș* (reg. Brașov). În cimitirul biritual din sec. X e.n. de la capătul răsăritean al orașului, deasupra drumului spre Dirloș au fost dezvelite un mormint de înhumație și cinci morminte de incinerare cu urne, unul fiind asociat cu un schelet de bovid. La capătul de apus al orașului, în hotarul « Teba », în baia de nisip a fabricii « Vitrometan », au fost găsite în primăvara 1961 întimplător trei morminte de înhumație din sec. V e.n. Cu ocazia sondajelor efectuate, vara, în acest loc, au fost identificate un schelet de copil, probabil contemporan cu mormintele găsite anterior, precum și o așezare din perioada Latène II și din a doua jumătate a sec. XII e.n. (Institutul de istorie Cluj).

89. *Botoșani* (reg. Suceava). S-au continuat săpăturile pe « Dealul Cărmidăriei » din apropierea orașului Botoșani. Au fost degajate resturile unui bordei din sec. I e.n. și o locuință de suprafață din sec. IV e.n. De asemenea, în apropierea acestei așezări au fost descoperite șase morminte de înhumație aparținînd unei necropole din sec. V e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Secția de antropologie Iași și Muzeul raional Botoșani).

90. *Cluj*. Cu ocazia săpăturilor de fundație a unui mare bloc de pe str. 30 Decembrie s-au descoperit șase morminte: unul neolitic, aparținând culturii Criș (la 7 m adâncime), trei din sec. V—VI și două feudale, din sec. XVI—XVII. (Institutul de istorie Cluj).

91. *Ipoțești* (com. Coteana, r. Slatina, reg. Argeș). S-au continuat săpăturile. Într-un bordei aparținând culturii de tip Ipoțești, s-a descoperit un cerceț bizantin din sec. VI e.n. (În colaborare cu Muzeul regional din Pitești).

92. *Ceptura* (r. Mizil, reg. Ploiești). La Budureasca au fost cercetate câteva bordeie și gropi aparținând grupului cultural Ipoțești-Ciurel-Cindești. (În colaborare cu Muzeul de istorie Ploiești).

93. *Blandiana* (r. Orăștie, reg. Hunedoara). Pe malul stîng al Mureșului, « Lingă brod » a fost identificată așezarea căreia îi aparține cimitirul cunoscut mai demult prin descoperiri întâmplătoare de vase. Pe malul opus, « În vii », s-a descoperit lingă locul denumit « Țeli-grad » un cimitir de înhumație din sec. X e.n. Există așadar pe amîndouă malurile Mureșului cite o așezare cu cimitirul ei, Blandiana A și B, deosebite din punct de vedere cultural și probabil și cronologic. (Institutul de istorie Cluj).

94. *Sălășuri* (com. Vețca, r. Tirgu Mureș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). S-au continuat săpăturile, cercetîndu-se în întregime așezarea slavă din sec. VII—VIII și descoperindu-se cinci bordeie, care aparțin fazei noi a așezării (fără ceramică autohtonă). (În colaborare cu Muzeul regional Sf. Gheorghe și Muzeul raional din Cristuru Secuiesc).

95. *Bezid* (r. Tirgu Mureș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). S-au continuat săpăturile în așezarea din sec. IV e.n. și în așezarea slavă din sec. VII—VIII, în care s-au găsit și urme ale populației băștinașe. (În colaborare cu Muzeul regional Sf. Gheorghe și cu Muzeul raional Cristuru Secuiesc).

96. *Noșlac* (r. Aiud, reg. Cluj). În cimitirul din sec. VI—VII e.n. au fost identificate pe o distanță de circa 300 m, opt șiruri de morminte, dezvelindu-se în total pînă în prezent 80, printre care s-au găsit și cinci schelete de cal. Inventarul funerar constă din arme, vase, obiecte de podoabă și unelte. Lipsesc fibule, dar apar piese de factură bizantină, unele cu semnul crucii. Populația înmormîntată în acest cimitir, situat în imediata apropiere a salinelor de la Ocna Mureșului, a exploatat și valorificat aceste saline. (Institutul de istorie Cluj).

97. *Sultana* (com. Coconi, r. Oltenița, reg. București). În 1961 s-au dezgropat 31 morminte de înhumație și nouă de incinerare. Mormintele de înhumație au cele mai multe un inventar bogat: vase de lut, obiecte de podoabă și oase de animale. S-au făcut observații prețioase cu privire la ritul de înmormîntare.

Săpături de salvare într-un tumul parțial distrus. S-au găsit șase morminte cu ocru roșu. Scheletele erau chircite, înroșite cu ocru. În « mantaua » movilei s-au descoperit patru morminte hallstattiene. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița).

98. *Dridu* (r. Urziceni, reg. București). Continuîndu-se săpăturile, s-au descoperit cinci bordeie dintre care patru aparțin fazei mai vechi, iar unul fazei mai noi de locuire. De asemenea, s-au descoperit trei gropi lutuite, probabil gropi de provizii ale așezării din sec. X—XI e.n. Semnalăm fragmentele unei vetre portative de formă rectangulară și bucăți foarte numeroase din rîșnițe de piatră de tipul roman și bizantin.

99. *Hărman* (r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). Sondaj pe dealul Lempeș într-o așezare aparținînd culturii Schneckenberg. Se văd și urmele unei cetăți cu ziduri de piatră. S-au găsit fragmente ceramice din a doua jumătate a sec. XI și din sec. XII, precum și din a doua jumătate a sec. XIV, cînd cetatea nu mai exista. (În colaborare cu Muzeul regional Brașov).

100. *Cirța* (r. Făgăraș, reg. Brașov). Sondaj în vederea restaurării în incinta fostei mănăstiri cisterciene (latura de est). S-au găsit, printre altele, fragmente ceramice din sec. XIII—XIV. (Direcția monumentelor istorice).

101. *Cricdu* (r. Alba, reg. Hunedoara). Săpături în vederea stabilirii planului inițial al bisericii romanice. S-a descoperit un cimitir din a doua jumătate a sec. XII. De asemenea s-au găsit fragmente ceramice aparținând culturilor Coțofeni și Wietenberg. (Direcția monumentelor istorice și Muzeul regional Alba Iulia).

102. *Sebeș* (reg. Hunedoara). În vederea restaurării bisericii evanghelice, s-au făcut săpături pentru stabilirea planului bisericii inițiale romanice. S-a stabilit de asemenea existența unei necropole datind din a doua jumătate a sec. XII. (Direcția monumentelor istorice).

103. *Bucov* (or. Ploiești, reg. Ploiești). S-au definit două niveluri de locuire din epoca feudală (sec. XVI—XVII). Dintre complexele aparținând epocii feudale timpurii au fost cercetate două locuințe de suprafață, dintre care una servea și ca atelier pentru prelucrarea fierului.

104. *Slon* (r. Teleajen, reg. Ploiești). În 1961 a fost dezvelit zidul de nord al cetății din epoca feudală timpurie. De asemenea, s-au făcut cercetări pe platoul din fața cetății unde s-a găsit drumul de acces și urmele unei barăci de lemn.

105. *Ocnă Sibiului* (r. Sibiu, reg. Brașov). Pe platoul de lângă stațiunea balneară, în urma unei descoperiri întâmplătoare, s-au făcut sondaje restrinse în vara anului 1961, descoperindu-se 18 morminte de incinerare cu urnă și un mormint de înhumare. Mormintele dezgropate, așezate în șiruri, fac parte dintr-un cimitir de incinerare sau biritual mai vast, databil în sec. IX—X e.n. (Institutul de istorie Cluj).

106. *Basarabi* (r. Medgidia, reg. Dobrogea). Continuarea săpăturilor arheologice în cariera de cretă — la început numai de către Institutul de arheologie și după aceea în colaborare cu Direcția monumentelor istorice, care a executat noi lucrări provizorii de protecție și consolidare — a dus la dezvelirea pe o mare porțiune a carierei de cretă din secolul X e.n. S-a degajat în întregime un masiv de cretă de forma unui mare cub neregulat, cu fiecare latură de aproape 10 m, în care sînt cioplite trei bisericuțe suprapuse, galerii și morminte avînd incizate pe pereți diferite reprezentări (îndeosebi cai și cruci), inscripții runice, chirilice, una glagolitică, alta cu caractere arabe și alta în limba greacă. S-au făcut observații privind strînsa legătură dintre carieră și monumentele cioplite în masivul alb, crușat într-adîns, de către locuitorii acesteia. În stratul gros de umplutură al carierei, făcut de aceiași lucrători, s-au descoperit unelte de fier (tîrnăcoape, topoare), folosite la cioplirea masivului, obiecte mărunte (fusaiole ș.a.), cioplite din bucăți de cretă, ceramică locală și bizantină, precum și cîteva morminte.

107. *Păuleasca* (com. Frumoasa, r. Zimnicea, reg. București). Au început săpăturile într-o necropolă de incinerare din epoca feudală timpurie (sec. IX—X). Pe același loc au apărut și morminte de înhumare din sec. III e.n.

108. *Șendreni* (r. Galați, reg. Galați). S-a efectuat un sondaj pe locul numit « Casa lui Secan », degajîndu-se trei semibordeie aparținînd culturii străromînești din sec. X e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași, în colaborare cu Muzeul regional Bacău).

109. *Garvăn* (com. Văcăreni, r. Măcin, reg. Dobrogea). S-au continuat săpăturile reluate în 1960 în sectorul A, în vederea epuizării depunerilor feudale timpurii (sec. X—XII) și a efectuării unor sondaje în stratul romano-bizantin (sec. IV—VI). S-a săpat în continuare în sectorul D și s-a dezvelit turnul nr. 12 al cetății. În secțiunea S 5, de la est de ruinele cetății, s-au cercetat depunerile din sec. X—XII de deasupra bordeiului nr. 4.

110. *Filiaș* (or. Cristuru Secuiesc, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Sondaj într-o așezare din sec. XIII, descoperită la sud-est de comună, pe locul numit « Terenul pădurii mari ». S-au descoperit trei vetre și ceramică de factură slavă. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

111. *Tăuși* (com. Meteș, r. Alba, reg. Hunedoara). Au început săpături la cetatea feudală « Sf. Mihail ». S-a lămurit în linii generale planul cetății, datată cu documente în sec. XIII.

S-a descoperit un bogat material ceramic din sec. XIV și XV. La baza stratului medieval, a fost determinat un strat de cultură de tip Coșofeni. (Muzeul regional Alba Iulia).

112. *Galița* (com. Canlia, r. Adamclisi, reg. Dobrogea). La «Păciul lui Soare» au fost cercetate zona porții cetății bizantine precum și partea centrală a așezării dinăuntru incintei. S-au precizat trei niveluri feudale timpurii (sec. X—XI) și alte trei din epoca feudală (sec. XIII—XV). Între materialele descoperite merită să fie menționat un tezaur de 177 monede de argint bulgărești și românești din sec. XIV. Printre acestea s-a găsit un tip Terter necunoscut până astăzi.

113. *Birlad* (reg. Iași). S-au continuat săpăturile începute în 1958 la cetatea de pământ din sec. XV, situată la răsărit de oraș, pe malul riului Birlad. S-a precizat sistemul de fortificare și s-au dezvelit în interiorul cetății 29 de locuințe. (În colaborare cu Muzeul militar central).

114. *Coconî* (r. Oltenița, reg. București). Continuarea săpăturilor din așezarea rurală fortificată «La șanțuri» a dus la descoperirea a încă 16 locuințe din sec. XIV—XV, a unui cimitir din sec. XV și a unui abundent material arheologic. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița).

115. *Tîrgoviște* (reg. Ploiești). Restaurările întreprinse de Direcția monumentelor istorice au necesitat săpături arheologice sistematice. Au fost găsite importante urme datînd din sec. XIV—XVII, stabilindu-se cronologia unor construcții din palatul domnesc. (În colaborare cu Muzeul raional Tîrgoviște).

116. *Vineșești* (com. Oltenești, r. Huși, reg. Iași). În fața satului, pe malul Crasnei, au fost descoperite două complexe de locuire din sec. XV—XVI e.n., precum și urmele unui cimitir din aceeași vreme. (Muzeul de istorie a Moldovei Iași).

117. *Iași*. S-au continuat săpăturile de salvare pe teritoriul orașului Iași și în împrejurimi, intrînd în raza orașului, în mai multe puncte, după cum urmează:

1. La *Curtea Domnească* (pe locul actualului Palat al culturii) s-au descoperit resturi de locuire din sec. XII—XIII și din sec. XV—XVII.

2. În *curtea bisericii Sf. Sava*, cu ocazia lucrărilor de construcție a unui complex școlar, au fost scoase la iveală resturi de locuințe de suprafață din sec. XVI, cu un foarte bogat material ceramic decorativ, ceramică turcească de import și unele obiecte de fier. Tot aici au fost descoperite și două tezaure de monede de argint ungrești și poloneze din sec. XVI.

3. În *Piața Unirii* și *str. Filimon Sirbu 7*, cu ocazia lucrărilor edilitare au fost descoperite două cuptoare de ars ceramică din sec. XVI—XVII.

4. Pe *str. Armeană* colț cu Sf. Sava s-au descoperit resturi ceramice de factură orășenească datînd din sec. XVII.

5. În *comuna Tomești*, intrată în raza orașului, cu ocazia lucrărilor de plantare a unei vii, s-a descoperit un cuptor de ars ceramică cenușie-neagră din sec. XVII—XVIII. (Muzeul de Istorie a Moldovei Iași).

118. *Suceava*. În sectorul Șipot s-au mai descoperit trei bordeie slave. Tot aici s-au identificat urme ale activității meșteșugărești din perioada feudală; trei cuptoare de redus minereu, un atelier cu locuința lui, din sec. XIV.

În sectorul *Mirăuți* s-au făcut sondaje cu privire la datarea bisericii și pentru depistarea unor urme mai vechi.

La Cetatea de Scaun s-a continuat degajarea de moloz a zidurilor cetății pînă la nivelul sec. XVII; s-au făcut cercetări la «pulberărie» și s-a descoperit o fîntină în incinta cetății. (În colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei Iași și cu Muzeul regional Suceava).

119. *Piua Petrei* (r. Fetești, reg. București). În punctul «La mănăstire», pe teritoriul vechiului *Tîrg de floci*, s-au executat primele sondaje de informare stratigrafică. S-au găsit urme din secolele XIV—XVII (locuințe, gropi, cimitire, monede).

120. București.

a) *Cartierul Militari-Cîmpul Boja* (r. 16 Februarie) în partea de nord-vest a orașului. A fost continuată dezvelirea așezărilor din sec. III și sec. VI e.n., situate pe o terasă înaltă de pe malul drept al râului Dimbovița. Rezultatele obținute arată că așezările respective se întind spre sud-vest (spre interiorul terasei) și spre est, către cursul Dimboviței. Au fost sesizate complexe de locuire aparținând culturii Tei din epoca bronzului. (În colaborare cu Muzeul de istorie a orașului București).

b) *Strădulești* (r. Grivița Roșie). În partea de nord-est a orașului pe terase joase situate pe malul stîng al râului Colentina :

— *Punctul Lunca*: s-a continuat cercetarea așezării din sec. VI—VII e.n. surprinsă cu ocazia săpăturilor de salvare din 1960. Au fost descoperite complexe de locuire aparținând unei așezări din sec. III e.n., situată mai departe spre nord și vest.

— *Punctul Măicănești*, în apropiere de punctul Lunca. Complexe de locuire aparținând așezărilor din sec. III, VI—VII e.n. A fost continuată dezvelirea așezării din sec. XV—XVI ce poate fi identificată cu satul Măicănești, cunoscut în documentele vremii.

c) *Cățelu-Nou* (r. 23 August) în partea de sud-est a orașului. În continuarea săpăturilor de salvare din 1960 a fost continuată cercetarea stațiunii situate pe malul drept (vestic) al râului Colentina. Au fost descoperite complexe de locuire din epoca bronzului (cultura Tei), din prima epocă a fierului (cultura Basarabi), din a doua epocă a fierului și din sec. VI—VII e.n.

d) *Pe str. Soldat Chivan Nicolae* (r. 1 Mai), pe malul vestic al lacului Fundeni, în apropiere de gara Obor, în partea de est a orașului. Au fost începute săpături pentru salvarea unei așezări din sec. VI e.n., distrusă în mare parte prin exploatarea lutului. Urme de locuire Glina III ce se întind mai cu seamă spre sud-est.

e) *Săpătură de salvare la Biserica Sf. Visarion Vechi* (r. 30 Decembrie) în apropiere de piața Mihail Eminescu. Au fost distinse etape ale construcției bisericii și au fost surprinse resturile cimitirului situat în epoca respectivă în jurul monumentului (sfîrșitul sec. XVIII—începutul sec. XIX).

f) *Com. Tinganul* (r. 23 August) la sud de oraș, în apropiere de balta Cernica. Au fost descoperite complexe feudale ce au aparținut mănăstirii Tinganul ctitorie a lui Radu cel Frumos; o parte din temeliiile unei biserici din sec. XV; resturi ale unor construcții din sec. XVI—XVIII; cimitir feudal cu mai multe faze de înmormintare, situat în jurul construcțiilor mănăstirii. Pe același teren au fost surprinse complexe de locuire ce fac parte dintr-o așezare din epoca a II-a a fierului. (Punctele b—f: săpături executate de Muzeul de istorie a orașului București).

g) *Ciurel*. S-au continuat săpăturile în așezarea din sec. VI—VII e.n., descoperindu-se trei gropi de bordeie cu cuptor.

DORIN POPESCU

DESCOPERIRI RECENTE ȘI MAI VECHI DE MONEDE ANTICE ȘI BIZANTINE ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

În prezenta cronică continuăm publicarea descoperirilor monetare, apărute în cursul anului 1961, la care am mai adăugat unele descoperiri mai vechi ce au fost cunoscute abia în cursul acestui an.